

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

De duobus philosophis qui duorum senū simplicitate cum illis
dissarentium, ad fidem conuersi sunt. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

imperator, oblati sibi libellis acceptis, iste, inquit, criminationes tempus quidem sibi præstiturum habent, diè videlicet magni iudicij: iudicem autem, qui sit tum de omnibus sententiam pronuntiaturus: mihi verò non est fas, cum homo sim, eiusmodi causarum cognitionem arrogare, præsertim cum & qui accusant, & qui accusantur, Sacerdotes sint. Nam non deberent se tales præbere, ut ab altero iudicentur. Age igitur, deletis criminibus, exemplum diuinæ clementiæ in danda mutuò venia imitati, iungamus amicitiae fœdera & fidei negocia, quæ nos in hunc locum conuenire compulerint, serio pertractemus. Hac habita oratione, imperator iubet tum criminationes illatas nullius momenti esse, tum libellos comburi: diemque præstituit, ad quem de rebus fidei vocatis in controuersiam decideretur. Interea temporis episcopi in vnum conuenientes, accersunt Arium, & opinionibus suis in medio positis, inter se disserere cœperunt. Atque cum disputatio, ut erat verisimile, in varias distraheretur quæstiones, aliorum ijque potissimum, quos morum simplicitas induxit, ad fidem in deum sine curiosa inquisitione amplexandum, nihil noui contra fidem initio, temporibus apostolorum traditam, moliendum censuerunt: alij affirmarunt, opiniones veterum nullo iudicio exploratas, neququam sequendas esse. Complures autem tum episcoporum, qui tunc in vnum conuenerant, tum clericorum, qui eos comitabantur, propter disserendi acumen, & usum in eiusmodi orationis generibus, non imperatori solum, sed illis etiã, quos familiares circa se habebat, noti esse cœperunt. Ex quorum numero fuit Athanasius, qui id tēporis diaconus ecclesiæ Alexandriæ & cū episcopo Alexandro consuetudine coniunctus, maximam partē consilij de his rebus suscepti, sustinere visus est.

De duobus philosophis qui duorum senū simplicitate cum illis differentium, ad fidem conuersi sunt. CAP. XVII.

Quidam præterea, qui apud Gentiles pro sapientibus habiti erant, disputationibus in hoc concilio agitatæ, dedita opera interfuerunt: quorum nonnulli quænam tandem Christiana esset doctrina, admodum scire auebant. alij odio

odio in Christianos propterea inflammati, quod superstitiosa Gentilium religio nuper antiquari cœpta erat, quæstionē de fide Christiana propositam ad inanē quandā verborum concertationem deduxerunt: adeo ut ipsi inter se digladiari, & secum pugnare viderentur. Fertur igitur, quod cum quidam illorum præ insolenti dicendi arrogantiā se inaniter iactaret, & sacerdotes petulanter irrideret, senex quidam simplex ex illustrium confessorum numero superbiam eius nō tulit. Qui tamen ineptæ subtilitatis & præstigiæ penitus expers erat, tamen cum eo disputare cœpit. Ac cū hæc res petulantibus, qui confessorē hominem simplicem esse cognoscebant, risum moueret quidē, at modestis inijceret timorem, qui veriti sunt, ne cum viro dicendi perito congressus, haberetur pro ludibrio, tamen cum facultas illi (cui cum talis & tam prouectæ ætatis esset, pudor erat resistere) data esset liberè, quæ vellet, eloquendi, in nomine Iesu Christi, inquit, philosophe audito.

Vnus est deus, cæli, terræ, & omniū rerum tam oculis subiectarum, quàm eorum aciem fugientiū opifex: qui hæc oīa & virtute verbi fabricatus est, & sacro spiritus sancti afflatu stabiliiuit. Quare hic sermo, inquit, quē nos filiū dei nūcupamus, misertus humani erroris, & belluinæ viuendi rationis, ex virgine nasci, cum hominibus vnā versari, proq; eisdē mortē oppetere voluit. Est quoq; iterū vēturus de iis rebus, quas quisq; gesserit in vita, dicturus sententiam. Ista ita se habere sine vlla alia curiosa indagatione pro certo credimus. Noli ergo in his, quæ fide duntaxat recte intelliguntur, curiosè refutandis laborē frustra consumere, quæ rereuē qui ista fieri, aut nō fieri possint. Quod si credis, mihi quædā sciscitanti respōde. Quibus obtupefactus philosophus, credo, inquit. Et gratis illi actis, quod ipsum deui cisset, non solū eadē cū sene ipse sentire, verū etiam consilium dare cœpit illis, qui perinde erga fidem Christianam, atque ipse ante, affecti erant, ut iā doctrinæ Christianæ assentirentur: atq; iusiurandū adiecit se nō modo nō sine nūmine diuino mutatum esse, sed etiam vi ac virtute quadam inexplicabili ad religionē Christianā conuersum. Fertur itē miraculū huic nō dissimile ab Alexādri ecclesiæ Cōstantinopolitanæ episcopo editū. Nā cū Cōstantinus fortē By

SOZOMENI HISTOR.

zantium aduenit,accessere ad eum quidam philosophi, crimi-
niq; illi dedere,quod haud rectam religionem coleret,quodq;
res diuinas nouare, nonnunquam cultum contra instituta
cum maiorum suorum,tum principum omnium, qui vel Grecis,
vel Romanis omni seculorum memoria preuisissent,in rep.
introducere studeret. Rogauere item, ut cum Alexandro
episcopo de doctrina Christiana disputarent. Alexander
igitur in eo exercitationis genere haud quam exquisitè ver-
fatus,fortasse etiam vitæ bonitate fretus(erat enim vir per-
honestus & spectata vita)imperatoris iussu in differendi cer-
tamen cum illis descendit.Philosophis autem in vnum co-
actis,cum omnes disputare cuperent, postulauit Alexander,
ut vnum,quem vellent,ad disputandum deligerent, ceteriq;
presentes audirent cum silentio. Itaq; cum vnus disputan-
di onus suscepisset, tum Alexander, In nomine Iesu Christi,
inquit,precipio tibi, ne loquere. Quod ut primum dix-
erat,homo est vestigio,obstricto ore,conticuit. An non igitur
maius miraculum merito censendum est, loquelam homini,
eique philosopho tam facile adimere, atque lapidem manu
per verbum quoddam prolatum diuidere? Quod à qui-
busdam de Iuliano Chaldeo gloriose iactatum audiui.Sed
de his quidem hoc modo.

Imperatoris ad Concilium coactum oratio.

CAPVT XVIII.

EPiscopi autem, qui intelligendi prudentia multum va-
lebant, Ario in medium adducto, accuratè in ea, quæ
erant ab eo proposita, inquirere coeperunt: caueruntq;
sedulo, ne in alterutram partem temerè sententiã pronun-
tarent. Vbi autem venit prestituta dies, in qua constitu-
tum erat de rebus controversis decidere, episcopi in palatium
conueniunt, uti decreuerat imperator, uti consiliũ vnũ cum
illis de rebus iniret. Ac cum ad locum, in quo sacerdotes erant,
venisset, transiens ad supremam partem conuentus, in sella
quadam sibi apparatus affedit, omnibusq;, qui aderant in co-
cilio dedit mandatum, ut considerent. Nam scamna parata
erant quam plurima longo ordine per parietes aulae palatii
collocata. Erat hæc quidem aula omnium amplissima, & præter
ceteras excellens. Cum verò omnes confedisissent, surrexit
Eusebius